

Undersøkelse av pandemiens virkninger på det norske forskningssystemet

Bakgrunn og formål

Covid-19 pandemien har siden nedstengningen i mars 2020 medført store konsekvenser for samfunnet. Mange aktiviteter er helt eller delvis opphørt eller utsatt. Nye arbeidsformer som hjemmekontor, digitale møter og kommunikasjonsformer er tatt i bruk på en helt annen måte og skala enn tidligere. Nye ferdigheter er utviklet i rekordrask tempo parallelt med utvikling av ny infrastruktur for å møte den nye situasjonen. Ny kunnskap og nye behandlingsmetoder som kan bidra til å løse de konkrete utfordringene knyttet til pandemien er prioritert i FoU-arbeidet, med omdisponering av ressurser og nye prioriteringer i faglig arbeid og arbeidsmåter. De drastiske tiltakene og omstillingene har knapt noe sidestykke i nyere tids historie i fredstid.

Forskningssektorene – universiteter og høyskoler (U&H) og forskningsinstituttene (I-sektor) er i stor grad berørt av endringene (nedstenging/karantene/reiseforbud ol). Konsekvensene kan være kortsiktige (f.eks. nye arbeidsmåter, nye prioriteringer, forsinkelser, markeder som faller bort) og mer langsiktige (for eksempel mer permanente endringer i prioriteter og arbeidsformer, forskyvninger mellom sektorer og mellom fagområder, endringer i samarbeidsrelasjoner, frafall av studenter, stipendiater og eksterne forskere). Virkningene kan både være positive og negative.

Dette prosjektet har som formål å dokumentere og løpende monitorere virkninger av pandemien for forskningssystemet. Formålet er å kunne gripe inn med tiltak dersom akutte behov identifiseres, derav fokus i oppdraget på monitorering.

Informasjonsinnhold

Resultatvariablene omfatter blant annet ressursbruk til FoU (kroner, forskere, stipendiater, periodisering). Konsekvenser i form av forsinkelser i prosjekter, fravær av reiser, stipendiater og andre som ikke kan reise inn til eller ut fra Norge, nye samarbeidsrelasjoner, arbeidsmuligheter og effektivisering som følge av ny digital samhandling. Endringer i samhandlingsdybde ønskes også belyst. Resultatvariablene skal beskrive både institusjonsnivået og individnivået.

Resultatene skal fordeles på fag og fagområder, kjønn og eventuelt ansvar for barn, finansieringskilder og oppdragsgivere, samarbeidsrelasjoner, satsingsområder og temaer (herunder covid-19 relaterte formål), institusjonell sektor, stillingsnivå og ansettelsesform (fast eller midlertidig).

Metodiske forhold

Det forventes at en eller flere spørreundersøkelser og/eller intervjuer med aktuelle informanter vil måtte benyttes til datainnhenting. I tillegg er det ønskelig at det i størst mulig grad trekkes på eksisterende datakilder og registre for å sikre kvalitet og redusere respondentbelastning. Slike kilder omfatter utnyttelse av FoU-statistikk, Forskningsrådets egne data samt informasjon fra forskningssektoren selv. Det er også ønskelig å trekke veksler på tilsvarende arbeid gjort tidligere i

Norge og andre land eller internasjonale organisasjoner, som OECD. Det vil både kunne bidra til å sikre god praksis i datainnhenting og et komparativt perspektiv i analysene.

Det forventes at oppmerksomheten rundt pandemien kan komme til å avta eller forandres over tid, og at dette kan medføre metodiske utfordringer knyttet til å monitorere og spore konsekvenser. Tilbyder bes redegjøre for hvordan slike utfordringer kan håndteres.

Aktuelle problemstillinger

Nedenfor listes noen aktuelle problemstillinger som ønskes belyst. Tilbyder kan supplere listen ved behov og bes samtidig om å reservere ressurser til en fleksibel videreutvikling av tematikken i samarbeid med en referansegruppe underveis i prosjektet.

Systemeffekter

- Påvirkning på utvikling i prosjekttilgang og -gjennomføring fordelt på forskningssektorer og fagområder
- Påvirkning på samarbeidsrelasjoner og -måter nasjonalt og internasjonalt
- Håndtering og konsekvenser av krisetiltak og nye bestillinger fra myndighetene knyttet til selve pandemien
- Økonomiske konsekvenser – for forskere, forskningsutførende institusjoner og sektorer

Endrede forskningsprosesser

- Endringer av arbeidsformer, herunder innholdet i FoU-arbeidet og hvordan selve forskningen utføres
- Forskyvninger i forholdet mellom forskning og utviklingsarbeid
- Grønt skifte pga. redusert reising, hyppigere kontakt pga. forbedret digital kontakt med lavere kostnader
- Forringet kvalitet og dybde i undervisning og interaksjon
- Faglige forskjeller knyttet til ulike behov for tilgang til forskningsinfrastruktur og tilgang til informanter

Nettverk og karriereutvikling

- Påvirkning på rekruttering av og gjennomføring hos stipendiater, herunder begrensninger i tilgang til reiser for utveksling og nettverksbygging, og datainnhenting
- Eventuelle varige konsekvenser for karriereutviklingen for de berørte kohorter av unge forskere, postdoktorer og stipendiater
- Institusjonenes oppfølging av nyansatte internasjonale forskerne som har vært hemmet av innreiseforbud/restriksjoner og som kan tenkes å fortsatt ha utfordringer knyttet til dette

Varighet og ressurser

Prosjektet ønskes startet opp så raskt som mulig. Det skal ha en varighet på 4 år, med en samlet budsjetttramme på 8 mill. kr. (inkl. mva) fordelt med ca. 2 mill. kr. per år. Det forutsettes at prosjektet designes slik at det kan innhente tidsserie data som dekker hele 4-års perioden. Det er åpning for å fordele tidsbruken slik at en større andel av aktiviteten gjøres i første del av prosjektet, med sikte på å utvikle og etablere metodikk og utarbeide en nullpunktsbeskrivelse.

Arbeidsform

Det er ønskelig med tett dialog med brukerinteresser gjennom hele prosjektperioden. Sentrale brukere er representert i form av oppdragsgiver og en referansegruppe. Det forventes at arbeidet i seg selv vil bidra til å avdekke nye problemstillinger og informasjonsbehov. Det er derfor ønskelig at det settes av rom i prosjektplanene for en fleksibel og interaktiv oppfølging av arbeidet i dialog med oppdragsgiver og referansegruppe.

De resulterende data og analyser skal offentliggjøres fortløpende som innspill og underlag for løpende politiske vurderinger rundt behov for tiltak og satsinger. Aktualitet er derfor en høy prioritet. Resultatene skal publiseres av oppdragstaker som også skal stå ansvarlig for informasjonens kvalitet. Innhentet informasjon skal også stilles til rådighet for oppdragsgiver og referansegruppe slik at disse kan legge informasjonen til grunn i sine egne analyser. Deling av materiale må gjøres innenfor rammene av GDPR og sikre enkeltinformanters anonymitet. Det må være kapasitet til å tilpasse informasjonen til ulike måter å aggregere til ulike klassifikasjonssystemer som oppdragsgiver måtte ønske.

Organisering

Prosjektet er organisert som et oppdrag og rapporterer til Forskningsrådet som oppdragsgiver i henhold til prosjektbeskrivelsen. Det etableres en referansegruppe med deltakelse fra UHR, FFA, AYF, Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet. Det forutsettes tett og løpende dialog med oppdragsgiver og referansegruppe.

Kommunikasjon

Rask og aktuell kommunikasjon fra prosjektet anses som et hovedformål. Kommunikationsformer må tilpasses dette. Enkle, korte og tydelig kommuniserende briefs kan være en god skriftlig kommunikasjonsform i kombinasjon med gode online tilganger til oppdaterte data. Større rapporter kan eventuelt benyttes som dokumentasjon av metode og funn. Det bes om at tilbudet inkluderer beskrivelser av følgende kommunikasjonselementer:

Overordnet kommunikasjonsplan som inkluderer:

- Møteplan
- Publikasjonsformer og hyppighet
- Tilgjengeliggjøring av (aggregerte, anonymiserte) data

Tildelingskriterier

Oppgaveforståelse

Kjennskap til sektoren

Organisering og samhandling med oppdragsgiver(e)

Kommunikasjonsplan